

Inventarisatie Natuurwaarden Uitbreiding Parkeerplaats & Hotel in het Mastbos

Quickscan Flora- & Faunawet

Staatsbosbeheer Regio Zuid

T. Bakker

April 2012

Inhoud

1. Inleiding	3
2. Beschrijving huidige situatie	5
3. Toetsing	8
BIJLAGE 1:	9

1. Inleiding

Ter voorbereiding van uitvoering voor de uitbreiding van een parkeerplaats en de uitbreiding van, het hier tegenover gelegen, hotel Mastbos dient op basis van de Flora en Faunawet een eco-inventarisatie (Quickscan) te worden uitgevoerd op de aanwezigheid van juridisch zwaarder beschermde soorten.

Indien er sprake is van aantasting of verstoring van beschermde soorten moet een ontheffing van de Flora – en Faunawet zijn verkregen vóór dat wordt gestart met uitvoeringswerkzaamheden. De eco-inventarisatie rapportage geeft aan of er beschermde soorten in of nabij de diverse locaties aanwezig zijn en in hoeverre deze hinder ondervinden van (uitvoering van) de werkzaamheden.

1.1.1 Flora - en faunawet

Voor de Flora- en faunawet geldt dat vaste rust- en verblijfplaatsen van bepaalde soorten zijn beschermd.

De Flora- en faunawet maakt onderscheid in drie beschermingscategorieën. Iedere categorie heeft zijn eigen ontheffingsmogelijkheden en toetsingscriteria. Bij een quickscan flora en fauna wordt in beeld gebracht of er vaste rust- of verblijfplaatsen aanwezig zijn van de soorten uit de verschillende beschermingscategorieën. Vervolgens wordt beoordeeld of de voorgenomen ingreep verstorend werkt. Broedvogels en vleermuizen zijn soortgroepen uit de strengste beschermingscategorie. Voor de overige soortgroepen is de beschermingsstatus afhankelijk van de soort.

1.1.2 Broedvogels

Alle broedende inheemse vogels en hun nesten zijn wettelijk beschermd en vallen onder de strikt beschermde klasse (soorten tabel 3). De Flora- en faunawet regelt onder meer de bescherming van vogels in het broedseizoen: het verstoren van broedende vogels en jongen en het vernielen van nesten en eieren zijn verboden. In de meeste gevallen is een overtreding gemakkelijk te voorkomen door de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren of de broedgelegenheid buiten het broedseizoen te verwijderen.

Nesten van huismus, steenuil, sperwer, ransuil, kerkuil, boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, ooievaar, oehoe, roek, slechtvalk, wespendif en zwarte wouw zijn het gehele jaar beschermd. Het betreft soorten uit de beschermingscategorieën 1 t/m 4 van de aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen (bron: Dienst Regelingen, 25 augustus 2009). Een deel van deze soorten gebruikt ook buiten het broedseizoen de nestplaats en de omringende boomgroep of boomholten. Een ander deel maakt enkel gebruik van door andere vogelsoorten gemaakte nestgelegenheid, of maakt ieder jaar steeds gebruik van hetzelfde nest (of dezelfde nestlocatie).

Daarnaast is er een aantal soorten waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn, ondanks dat de soort ieder jaar op dezelfde plek terugkeert om te broeden (beschermingscategorie 5). Van deze soorten wordt verondersteld dat ze over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Voorwaarde hierbij is dat er in de directe omgeving wel geschikt habitat aanwezig is. Voorbeelden hiervan zijn spechtensoorten, huiszwaluw, boerenzwaluw, ekster, bosuil, torenvalk en holenbroeders als boomkruiper, koolmees en bonte vliegenvanger. Nestlocaties van soorten uit de beschermingscategorie 5 zijn in uitzonderlijke gevallen ook buiten het broedseizoen beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

1.1.3 Vleermuizen

Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten genieten zowel binnen de Flora- en faunawet als binnen de Natuurbeschermingswet een strikte bescherming. Alle vleermuissoorten staan vermeld in bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn. Dit betekent dat ze beschermd zijn tegen verstoring van vaste rust- en verblijfplaatsen. Onder deze vaste rust- en verblijfplaatsen wordt verstaan: "het gehele systeem waarvan een populatie gebruik maakt tijdens de jaarcyclus van de soort". Dit houdt in dat niet alleen alle verblijfplaatsen maar ook de verbindingen hiertussen (vliegroutes) en de foerageergebieden bescherming genieten.

Vleermuizen zijn streng beschermd omdat ze erg kwetsbaar zijn. De afgelopen vijftig jaar zijn sommige soorten erg zeldzaam geworden of geheel verdwenen. Wanneer overwinterende dieren worden verstoord, is de kans groot dat ze sterven omdat ze dan teveel van hun vetreserve gebruiken.

Maar al te vaak worden bomen gekapt en oude gebouwen gerenoveerd of gesloopt. Als zich hierin een vleermuiskolonie bevindt, heeft dat grote gevolgen voor de vleermuisstand in de wijde omgeving. Omdat ze meestal maar één jong per jaar krijgen, kan herstel erg lang duren. Vleermuizen kunnen zelf geen verblijfplaatsen maken en zijn dus afhankelijk van bestaande verblijfplaatsen. Daarnaast hebben ingrepen in het landschap ook negatieve gevolgen doordat foerageergebieden en vliegroutes, waar vleermuizen jaren achtereen gebruik van maken, verdwijnen. De impact die een ingreep kan hebben verschilt sterk per situatie en per soort waardoor meestal gedetailleerde gegevens nodig zijn om een passend advies te geven.

1.2.1 Algemene zorgplicht

De algemene zorgplicht houdt in dat eenieder die redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen nadelige gevolgen voor de flora en fauna kunnen ontstaan, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten of maatregelen te nemen om de nadelige gevolgen te voorkomen. Zo kan er bijvoorbeeld rekening worden gehouden met amfibieën en kleine zoogdieren wanneer materialen en houtstapels, waaronder de dieren verblijven, worden verwijderd. De algemene zorgplicht is in de meeste gevallen voornamelijk van toepassing op beschermde soorten die staan vermeld in Tabel 1 van de Flora- en faunawet. Dit betreffen algemeen voorkomende soorten, waarvoor bij ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling geldt. Indien er aanleiding is maatregelen te nemen ten aanzien van de zorgplicht, zal dat voor de betreffende soortgroep worden aangegeven.

1.2.2 Gebiedsbescherming

De quickscan flora en fauna toetst voornamelijk aan de Flora- en faunawet. Indien een plangebied in of nabij een gebied is gelegen dat tot de EHS behoort of onder de Natuurbeschermingswet valt, dient te worden bepaald of er een effect valt te verwachten. Bij een toetsing aan de Natuurbeschermingswet spelen vaak andere facetten mee, zoals de aanwezige doelsoorten en kernwaarden van het betreffende beschermde gebied.

1.2 Opbouw rapportage

In hoofdstuk 2 wordt kort en bondig weergegeven welke beschermende soorten binnen het plangebied te verwachten zijn of zijn aangetroffen. Hoofdstuk 3 is een toetsing van de effecten van werkzaamheden op de aanwezige flora en fauna en geeft een advies over hoe er moet worden omgegaan met aanwezige soorten binnen het plangebied.

2. Beschrijving huidige situatie

2.1. projectgebied

Het Mastbos is een multifunctioneel bosgebied aan de zuidrand van Breda met grote waarde voor recreatie en natuur. Om deze waarden door middel van een betere recreatieve zonering te versterken wil Staatsbosbeheer de bestaande parkeerplaats uitbreiden en optimaliseren. De huidige parkeerplaats bevindt zich buiten de ecologische hoofdstructuur (EHS) maar de uitbreiding zal worden gerealiseerd binnen de EHS en wel in het beheertype; Droog bos met productie (N16.01). De uitbreiding van het hotel Mastbos ligt volledig buiten de EHS.

Om er zeker van te zijn dat de ingreep niet of nauwelijks negatieve effect zal hebben op de bestaande natuurwaarden is door Theo Bakker, boswachter Monitoring & Natuuradvies voor iedere locatie de natuurwaarde in kaart gebracht. Dit is gebeurd aan de hand van een veldbezoek en het raadplegen van bestaande literatuur en de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF).

Figuur 1: gebiedskaart Mastbos

2.2 Beoogde uitvoeringsmaatregelen

De werkzaamheden binnen het plangebied bestaan uit het uitbreiden van een bestaande parkeerplaats en de uitbreiding van het hotel Mastbos.

Uitbreiding bestaande parkeerplaats (locatie 1)

De parkeerplaats is gelegen aan de noordkant van het Mastbos en vormt als zodanig een hoofdingang voor het bosgebied. De uitbreiding zal plaats vinden aan de west- en zuidzijde van de huidige parkeerplaats in het bosgebied met het beheertype N 16.01 'droog bos met productie'.

Uitbreiding hotel Mastbos (locatie 2)

Het gaat hier om een te verwijderen coniferenhaag van het geslacht *Chamaecyparis* met een hoogte van ± 6 m die tussen het huidige hotel en de aangrenzende woning staat.

2.3. Resultaten analyse Nationale databank Flora en Fauna

Voor een eerste inschatting zijn bij de Nationale Databank Flora en Fauna gegevens van het betreffend projectgebied opgevraagd uit de periode 2006 - 2012. Hierbij is vooral gekeken naar Rodelijst soorten en soorten uit de Flora- en Faunawet tabel 1 t/m 3 soorten.

Soortgroep	Tabel 1	Table 2	Table 3	opmerkingen
Vaatplanten				
Mossen				
Korstmossen				
Paddenstoelen				
Zoogdieren	5			
grondgebonden				
Vleermuizen			2	
Vogels		2		
Reptielen				
Amfibieën				
Vissen				
Dagvinders				
Nachtvinders				
Libellen				
Sprinkhanen				
Overige				

Figuur 3: globaal rapportage Nationale Databank Flora en Fauna

Binnen het projectgebied komen met name vleermuizen en vogels voor die vallen onder lijst 2 en 3 van de Flora en Faunawet. Tijdens het veldbezoek is met name de aandacht uitgegaan naar die soortgroepen.

2.3. Resultaten literatuurstudie

Eerder studies in het gebied geven alleen faunistische waarden aan voor het gebied. Het gaat dan voornamelijk om algemeen voorkomende broedvogels (Wouters ea. 2007) en vleermuizen (Korsten ea. 2007)

- Broedvogels van het Mastbos en de Galderse Hei in 2007, P. Wouters, C. Heunks, M. Japink, Buro Waardenburg
- Vleermuisonderzoek Moretusbos, Mastbos en Ulvenhoutse Voorbos in Noord-Brabant, 2007, E. Korsten, R.M. Koelman, J.R. Regelink, Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming (VZZ)

2.4 Veldonderzoek

Gedurende het voorjaar van 2012 is door Staatsbosbeheer veldonderzoek verricht naar het voorkomen van natuurwaarden binnen de plangebieden.

2.5 Resultaten

2.5.1 Vaatplanten

Op de locatie van de huidige parkeerplaats waar een uitbreiding is voorzien hebben we te maken met een bosaanplant van Grove den (*Pinus sylvestris*) en Douglas (*Pseudotsuga menziesii*) met een struiklaag van Beuk (*Fagus sylvatica*), Amerikaanse eik (*Quercus rubra*), Sporkehout (*Rhamnus frangula*), Lijsterbes (*Sorbus aucuparia*) en Amerikaanse vogelkers (*Prunus serotina*). De kruidlaag bestaat vooral uit Braam (*Rubus spec.*) en Grote brandnetel (*Urtica dioica*). Daarnaast staan op de parkeerplaats zelf 10 grote Beuken (*Fagus sylvatica*) die vanwege hun slechte vitaliteit gekandelaberd zijn.

Op locatie 2 bestaat de vegetatie uit een doorgeschoten coniferen haag van het geslacht *Chamaecyparis*.

2.5.2 Zoogdieren

Binnen het plangebied worden de algemene soorten Egel (*Erinaceus europeus*) Haas (*Lepus europeus*), Konijn (*Oryctolagus cuniculus*), Mol (*Talpa europea*) en Ree (*Capreolus capreolus*) aangetroffen. Alle algemene tabel 1-soorten uit de Flora en Faunawet. Daarnaast zijn tijdens de inventarisatie in 2007 (Korsten ea.) zwaarder beschermde soorten als de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) en een onbekende Myoot (*Myotis spec. indet.*) foeragerend aangetroffen. De gewone dwergvleermuis is een typische soort van gebouwen, waar de soort vaak in spouwmuur huis. Het plangebied wordt dan ook alleen maar als fourageerplaats en trekroute gebruikt. De myoten-soort is ook alleen fouragerend waargenomen, maar kan goed gebruik maken van de bomen binnen het plangebied. Daarvoor moet met name gedacht worden aan de bomen die deel uitmaken van de laanbeplanting langs de Huisdreef en de 10 bomen op de parkeerplaats zelf. Voor de quickscan zijn deze bomen vanaf de grond geïnspecteerd op het voorkomen van holten die geschikt zijn voor vleermuizen. De vitaliteit van deze beuken laat veel te wensen over en zij kunnen daarmee geschikt zijn voor vleermuizen, zeker gezien de diverse gaten die vanaf de grond te zien zijn. Mochten deze bomen, uit veiligheidsoverweging gekapt dienen te worden, dan zal een aanvullende inventarisatie nodig zijn om na te gaan of deze bomen al dan niet door vleermuizen bewoond worden. Laanbomen langs de Huisdreef bieden dan volop alternatieve mogelijkheden voor vleermuizen zodat er geen negatieve effecten voor deze diergroep verwacht worden..

2.5.3 Vogels

In 2007 is heel het Mastbos nog onderzocht op het voorkomen van broedvogels (Wouters ea. 2007). Van de 63 vastgestelde broedvogelsoorten komen vooral de meest algemene soorten voor in het binnen het projectgebied. Uitzondering hierop vormt de Bosuil waarvan het projectgebied binnen zijn territorium valt, maar waarvan geen vaste nestplaats zit op de locatie waar de ingreep plaatsvindt. Daarnaast bevindt zich in de directe omgeving van de huidige parkeerplaats een kolonie van de Blauwe reiger. Geen van de huidige nestbomen zullen echter verdwijnen ten gevolge van de ingreep.

2.5.4 Samenvatting

Onderstaande tabel geeft een samenvatting van de verwachte aanwezige beschermde soorten in en om de verschillende locaties. Het is van belang om ook de soorten te noemen die op korte afstand van de projectlocatie voorkomen omdat de Flora en faunawet een externe werking heeft.

Soortgroepen	Tabel 1-soort	Tabel 2-soort	Tabel 3-soort
Flora	Geen	Geen	Geen
Vogels	n.v.t.	Alle broedvogels	n.v.t.
Zoogdieren	Egel Haas Konijn Mol Ree	Geen	Gewone dwergvleermuis Myoot onbekend

3. Toetsing

De Flora- en faunawet stelt dat een ontheffing van de wet noodzakelijk is als soorten uit Tabel 2 en 3 opzettelijk worden verstoord of verontrust. Binnen het projectgebied zullen de werkzaamheden worden getoetst op het effect op aanwezige (broed)vogelsoorten. Voor de soorten uit tabel 1 (Algemene soorten) is in het geval van een ruimtelijke ontwikkeling geen ontheffing nodig, en geldt enkel de zorgplicht. Dit houdt in dat men zo goed mogelijk tijdens werkzaamheden rekening houdt met de aanwezige soorten.

3.1. Effecten bepaling

De werkzaamheden bestaan voornamelijk uit de velling van bomen en de coniferen haag, graaf- en straatwerkzaamheden en de bouw/ uitbreiding van het hotel Mastbos. Deze werkzaamheden vinden plaats binnen het aangegeven projectgebied (figuur 2). Gezien de aanwezige soorten binnen het projectgebied, hebben de effecten alleen betrekking op mogelijke (broed)vogels, algemeen voorkomende zoogdiersoorten en vleermuizen.

3.1.1. Vogels

De werkzaamheden kunnen leiden tot verstoring van (broed)vogels op korte afstand. Verstoring van (broed)vogels is in strijd met de Flora- en Faunawet omdat het voortplantingssucces van soorten hierdoor afneemt. Daardoor zal er in eerste instantie moeten worden gezocht naar een geschikte methodiek en planning waarmee verstoring wordt voorkomen. Het broedseizoen loopt van 15 maart tot 15 juli. De werkzaamheden zullen dan ook na het broedseizoen gepland moeten worden, zodat tijdens de broedperiode geen verstoring zal optreden.

3.1.2. Vleermuizen

De uitbereiding van de parkeerplaats zal voor vleermuizen geen gevolgen hebben. Wel zijn bij inspectie vanaf de grond holten gevonden in de beuken op de parkeerplaats waarvan vleermuizen gebruik kunnen maken. Indien deze bomen op de parkeerplaats gekapt worden moet eerst een aanvullende inventarisatie met een hoogwerker plaats te vinden. Indien er vleermuizen aangetroffen worden dient voor het kappen van de bomen een ontheffing van de flora en faunawet te worden aangevraagd. Er zijn voldoende alternatieve mogelijkheden voor vleermuizen aanwezig (laanbeplanting Huisdreef) zodat er voor vleermuizen geen effecten worden verwacht. Wel dient er bij het aanleggen van verlichting op de parkeerplaats gebruik te worden gemaakt van amberkleurige verlichting die voor vleermuizen het 'minst' schadelijk is.

3.2. Zorgplicht in relatie tot algemene soorten

Een groot aantal soorten geniet geen directe bescherming via de Flora en faunawet. Het gaat hierbij om vele soorten insecten, weekdieren, vaatplanten e.d. Voor deze soorten geldt enkel de zorgplicht (art 2. van de Flora en faunawet). De zorgplicht is ook van toepassing op beschermde soorten (amfibieën) waarvoor geen ontheffing hoeft te worden verkregen en houdt in dat iedereen voldoende zorg in acht moet nemen voor alle in het wild levende dieren en planten (incl hun leefomgeving). Concreet betekent dit dat bij een ruimtelijke ingreep rekening gehouden moet worden met alle aanwezige flora en fauna door afstemming van methodiek en planning van uitvoeringsmaatregelen.

3.2.1 Grondgebonden zoogdieren

Gezien het projectgebied zal er geen onomkeerbare aantasting van zoogdierenhabitats optreden. De zorgplicht richt zich in dit geval op het voorkomen van soorten met niet-mobiele jongen. Gezien de afwezigheid van oevervegetaties, ruigtes e.d. in de directe omgeving zullen door werkzaamheden geen populaties uit het gebied onherstelbaar aangetast worden.

3.3. Samenvatting en advies

Op basis van de uitgevoerde quickscan gedurende het voorjaar van 2012 hoeft voor het plangebieden in het Mastbos geen ontheffing voor de Flora-Faunawet te worden aangevraagd mits rekening wordt gehouden met (broed)vogelsoorten, vleermuizen en de algemene zorgplicht (art 2. van de Flora en Faunawet)

3.3.1. Advies

Onderstaande tabel geeft een advies hoe er zo goed mogelijk kan worden voldaan aan de gestelde eisen vanuit de Flora en Faunawet.

soortgroepen	Werkzaamheden	voorkeursplanning	Aangepaste methode
<i>Vogels (tabel 2-soort)</i>	Velling, graaf- en straat werkzaamheden	15 juli tot 15 mrt	Geen
Zoogdieren: Mol Haas Konijn Ree	Velling, graaf- en straat werkzaamheden	15 juli tot 15 mrt	Geen
Vleermuizen	Vellingswerkzaamheden bomen parkeerplaats	Sep. / okt.	Velling vind plaats na nadere inventarisatie en evt ontheffing, onder ecologische begeleiding waarbij de bomen worden geïnspecteerd op de mogelijke aanwezigheid van vleermuizen